

Progressief achteruit

Zwartboek over de Last van
Slechte Ideeën voor het
Funderende Onderwijs

Jaap Scheerens en
Paul Kirschner.

17/09/2021

Zwartboek

Geschrift waarin tegen misstanden of
onrechtvaardigheden geprotesteerd wordt

Welke misstanden?

- Tegenvallende leerprestaties
- Toenemende ongelijkheid
- Geen oplossingsgericht beleid
- Beleid richting vage pedagogische vernieuwing en organisatiekundige navelstaarderij
- Geen duidelijke leiding vanuit 'Den Haag'

Ongelijkheid / Normering

Ondoordachte vernieuwingen

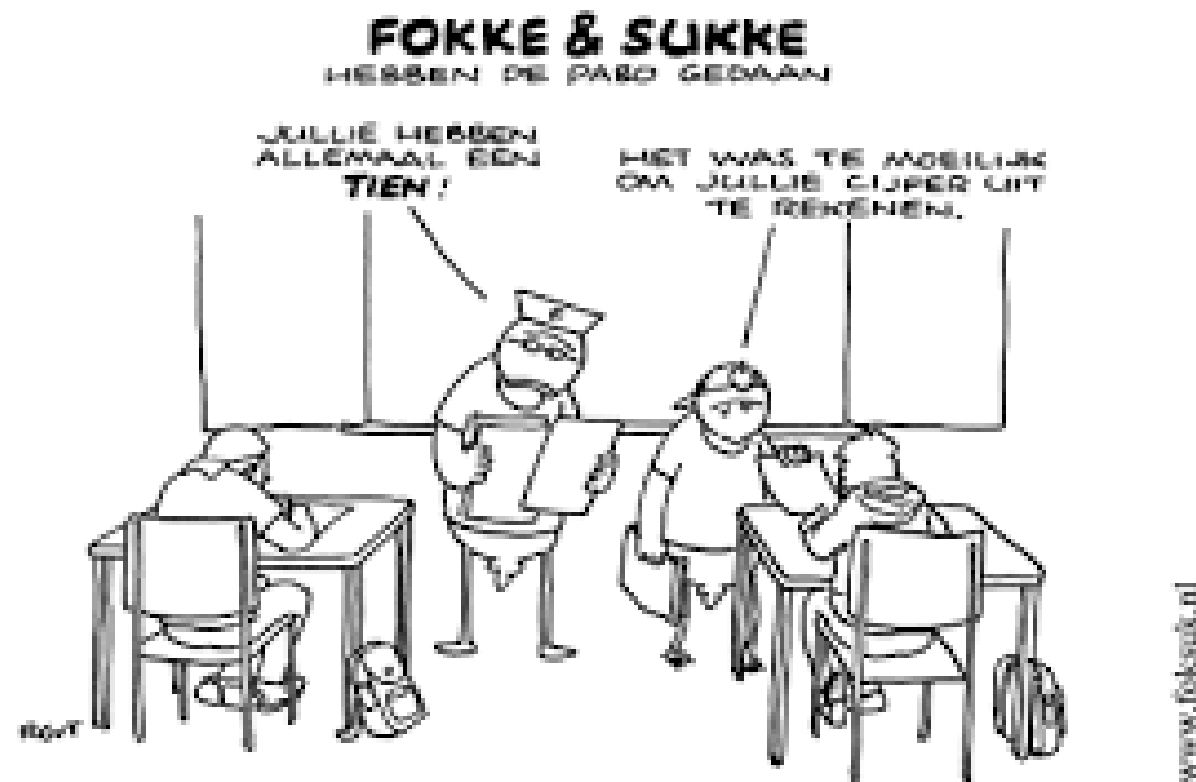
Kennisarme curricula / Vage vaardigheden

Achteruitgang lerarenopleidingen

www.foksuk.nl

Ondeskundig onderwijsbeleid

FOKKE & SUKKE

VERTROUWEN OP HET ONDERWIJSBELEID VAN DE
AFGELOPEN 40 JAAR

GELUKKIG ZIJN
ZE OP HET
MINISTERIE...

...INMIDDELS TE DOM
OM NOG EEN ONDER-
WIJSVERNIEUWING
UIT TE VOEREN...

FOKKE & SUKKE

DURVEN HET BIJNA NIET TE ZEGGEN

...MAAR HET
KLINT TOCH...

...ALSOF ER WEER EEN
ONDERWIJSVERNIEUWING
NODIG IS !!!

RGVT

Maar het is niet grappig

Basis van onze kritiek

- Instructie-effectiviteitsonderzoek
- Onderwijs-effectiviteitsonderzoek
- Exploratieve landenvergelijking (Nederland, Engeland, Finland, Schotland, Nieuw Zeeland)

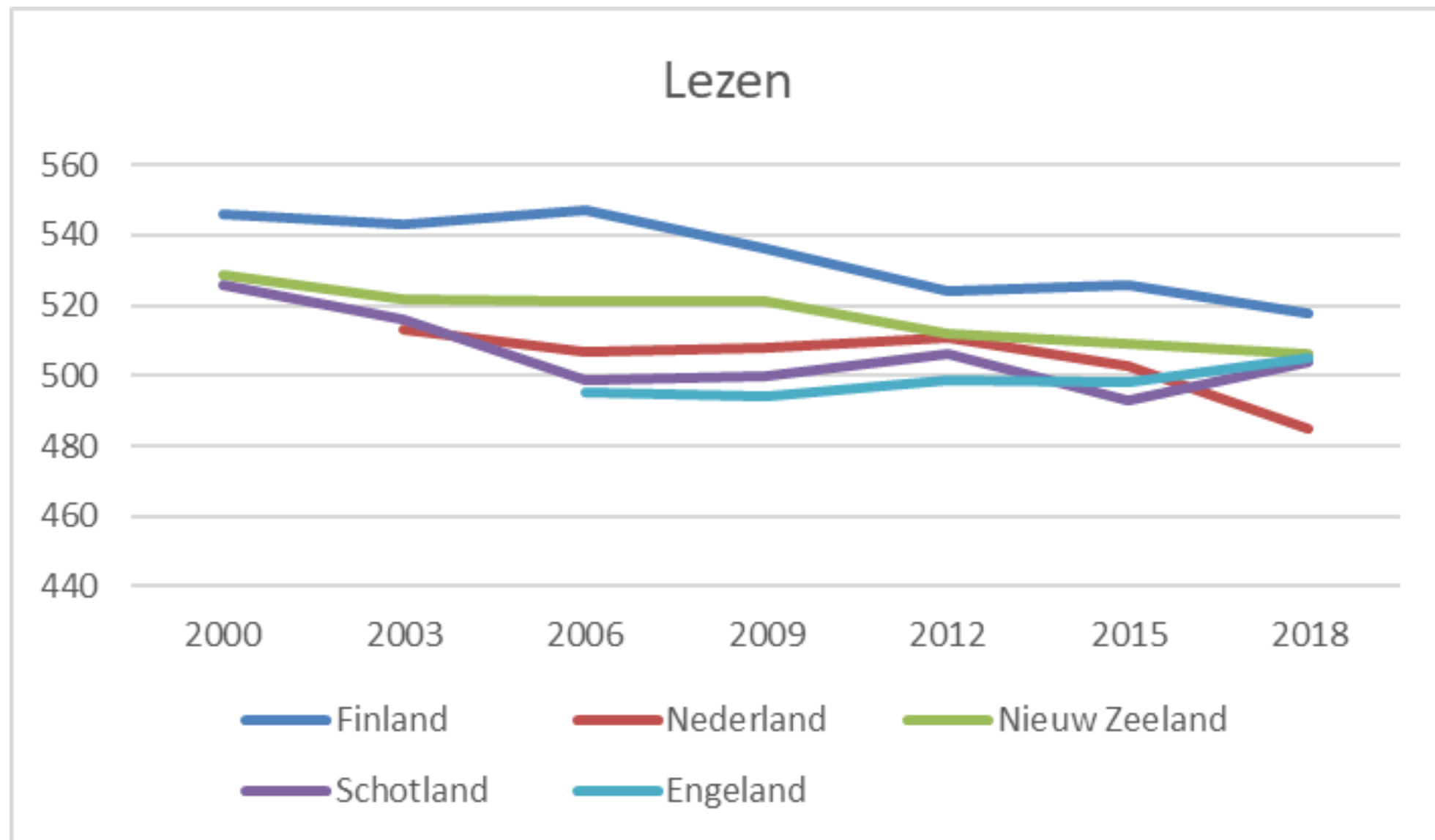
Kenmerken van progressief achteruit

- Orthodoxie van 'kindgericht onderwijs' (van student-centred to student-led)
- Aversie tegen/negeren belang van kennis (mythe van inhoudsloze vaardigheden)
- Afkeer tegen bijbrengen discipline en normen en waarden bij leerlingen (antiautoritair onderwijs)
- 'Zachte dweperij' van lage verwachtingen (differentiatie naar niveau)

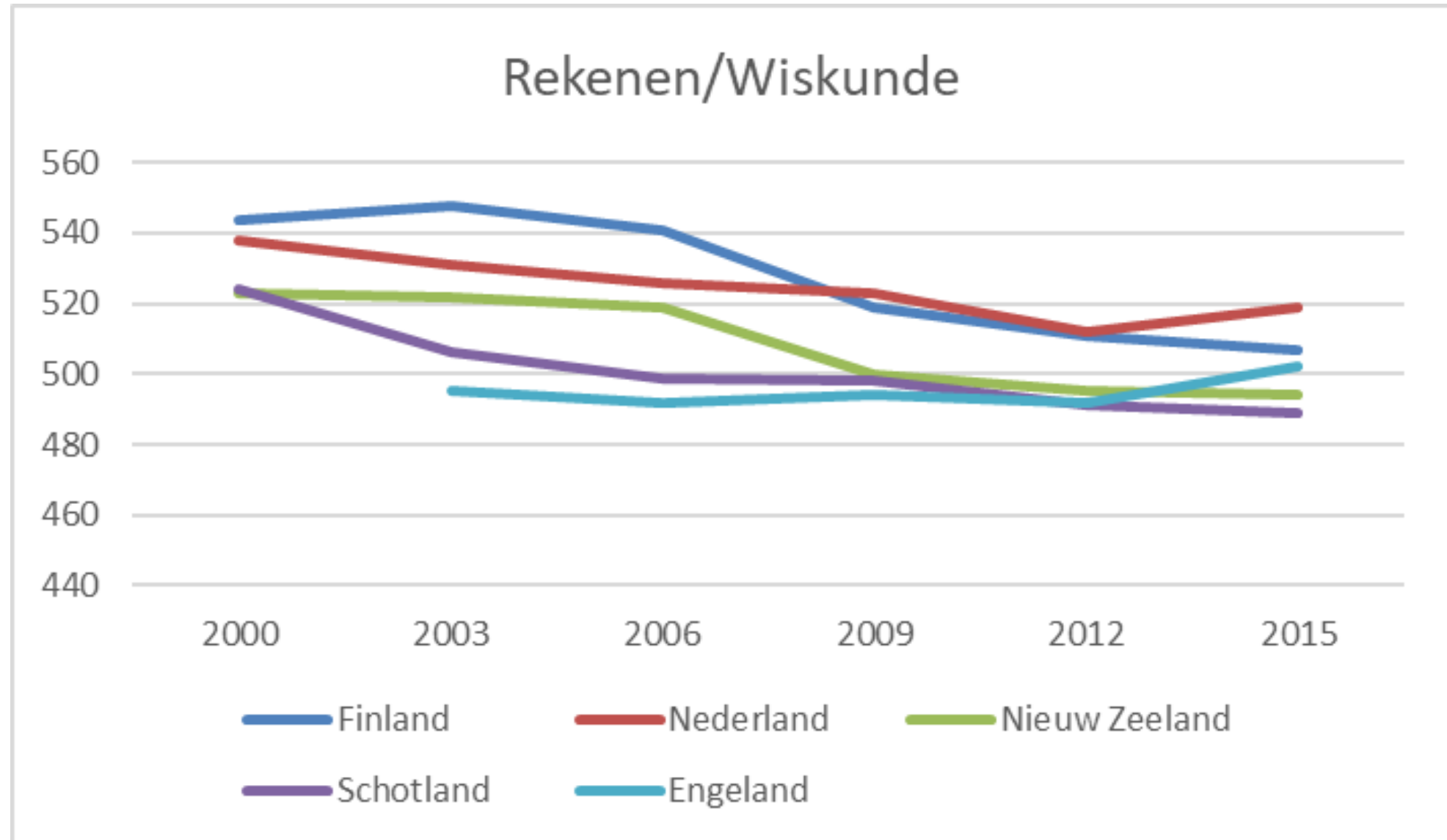
PISA 2000-2018

	Reading								Mathematics						
COUNTRY	2000	2003	2006	2009	2012	2015	2018	Δ	2003	2006	2009	2012	2015	2018	Δ
Finland	546	543	547	536	524	526	518	-28	544	548	541	519	511	507	-21
Netherlands	NA	513	507	508	511	503	485	-28	538	531	526	523	512	519	-19
New Zealand	529	522	521	521	512	509	506	-23	523	522	519	500	495	494	-29
Scotland	526	516	499	500	506	493	504	-22	524	506	499	498	491	489	-35
England	NA	NA	495	494	499	498	505	+10	NA	495	492	493	495	504	+9

PISA 2000-2018

PISA 2000-2018

Conclusies

- Alle landen, behalve Engeland: Neerwaartse trend
- Engeland laat een voorzichtige positieve trend zien

Engeland

- Gespecificeerd vakinhoudelijk nationaal curriculum
- Initial Teacher Training Core Content Framework
- Early Career Framework
- Education Endowment Foundation (EEF)
- Gestabiliseerd stelsel gestandaardiseerde examens
- Op effectieve instructie ingestelde inspectiebenadering

Een 5de kenmerk van progressief achteruit

Doorgeschoten decentralisatie

- Erosie van effectieve stuurmaatregelen v/d overheid om kwaliteit te bevorderen
- Lumpsom budgettair beleid
- Examens
- Inspectie
- Cruciale randvoorwaarden als curricula en de lerarenopleiding

Hefbomen voor kwaliteitsverbetering

Besturingsniveau 's	Technische Ondersteuning
Macro (overheid, onderwijsorganisaties)	Examenontwikkeling
Meso (instelling, schoolbestuur, school)	Curriculumontwikkeling
Micro (lesgeven, klas- of leergroep)	Lerarenopleiding

Progressief achteruit in recente beleidsplannen

- Maatwerk zonder maat - [Het maatwerkdiploma](#)
- Middenschool 2 - [Later selecteren, beter differentiëren](#)
- Struikelend op weg naar curriculum herziening - [Onderwijs2032](#) en [curriculum.nu](#)
- Differentiatie in standaarden bevordert ongelijkheid – [Kansenongelijkheid](#)
- Een ontspoorde lerarenopleiding - [Verbreiding en flexibilisering](#)

Progressief achteruit in beleidsplannen

	kindgericht	Inhoudloze vaardigheden	Gebek aan veiligheid en discipline	Ontbreken van standaarden en prestatiegerichtheid
Maatwerkdiploma	X			X
Middenschool 2	X		X	X
Curriculum.nu		X		
Kaders voor kansen	X			X
Flexibilisering Lerarenopleiding		X		X

Samenvatting kernproblemen

- Onvoldoende focus op verbetering prestatieniveaus en bestrijding van ongelijkheid
- Ineffectieve aanpak van kwantitatieve en kwalitatieve lerarentekort
- Omarming van een falend onderwijsconcept (1): gepersonaliseerd leren
- Omarming van een falend onderwijsconcept (2): algemene vaardigheden ten koste van vakkenis

Samenvatting kernproblemen

- Op hol geslagen discussie over het beroepsprofiel van leraren en de lerarenopleiding
- Governance: van functionele decentralisatie naar besturenoligarchie

Maatregelen voor verbetering

- Focus van overheidsbeleid op prestatieverbetering
- Verbetering lerarenopleidingen: In ere herstellen vakgerichte kennis (domeinspecifiek en didactisch)
- Stimulering professionele identiteit leerkrachten en verbetering arbeidsklimaat
- Rationalisering van de curriculumontwikkeling:
Stimulering curriculum alignment (doelen-aanpak-toetsing)

Maatregelen voor verbetering

- Focus op 'evidence-informed' onderwijs + gerichte disseminatie van bewezen praktijken
- Verandering bestuurlijke verhoudingen en governance

Coalitieakkoord

Stappen in de goede richting:

- Meer focus op basiskwaliteit (Masterplan)
- Evidence-informed onderwijs (subsidie Groeifonds)

Blijvend problematisch

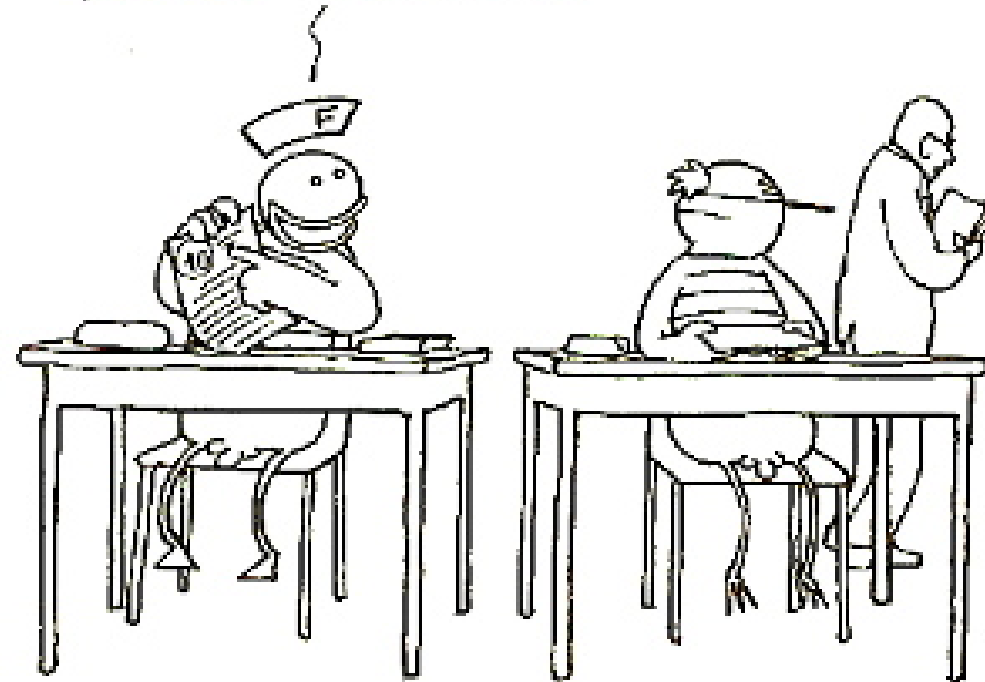
- Maatwerkdiploma
- Lerarenopleiding
- Governance: meer focus op opbrengstindicatoren en inspectie nodig

Discussie: Nadere analyse van 'doorgeslagen toetscultuur' gewenst

FOKKE & SUKKE
HEBBEN EEN NIEUWE ONDERWIJSMETHODE ONTDEKT

ZÓ HEE!!

**DAT "LEREN"
DAT WERKT
ECHT GOED!!!**

Bedankt!

- Jaap Scheerens
 - Email: j.scheerens@utwente.nl
- Paul A. Kirschner
 - Email: paul.kirschner@ou.nl / paul@kirschnered.nl
 - Twitter: @P_A_Kirschner